

Adolygiad Dilynol Ystadau – Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Blwyddyn archwilio: 2021

Dyddiad cyhoeddi: Tachwedd 2022

Cyfeirnod: 3083A2022

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro fel rhan o waith a gyflawnwyd yn unol â swyddogaethau statudol.

Mae gan yr Archwilydd Cyffredinol ystod eang o archwilio a swyddogaethau cysylltiedig, gan gynnwys archwilio cyfrifon cyrff GIG Cymru, ac adrodd i'r Senedd ar yr economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y mae'r sefydliadau hynny wedi defnyddio eu hadnoddau. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill mae Swyddfa Archwilio Cymru yn eu darparu, sy'n fwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw enw cyfunol anstatudol Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân yr un â'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel y disgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddo ef ei hun unrhyw swyddogaethau.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2022

Ni dderbynnir unrhyw atebolrwydd gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog, na gweithiwr arall yn rhinwedd eu swydd unigol, nac i unrhyw drydydd parti mewn perthynas â'r adroddiad hwn.

Os bydd y ddogfen hon yn derbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r Cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth drin ceisiadau sy'n ddisgwylidiedig gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partiön perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partiön perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiad ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru ar swyddig.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

Cynnwys

Adroddiad cryno	
Cyflwyniad	4
Ein canfyddiadau	5
Argymhellion	6
Atodiadau	
Atodiad 1 – Cynnydd i fynd i'r afael â'n 2017 o argymhellion	8
Atodiad 2 – Ymateb y rheolwyr	17

Adroddiad cryno

Cyflwyniad

- 1 Canfu ein [Hadolygiad o Ystadau 2017](#) fod Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn cymryd camau cadarnhaol i wella rheolaeth ystadau ond byddai'n elwa o gyflwyno cynllun strategol i weithgareddau uniongyrchol. Er bod y dull strategol o reoli ystadau yn gwella, gwelsom nad oedd strategaeth ystadau gyffredinol ar waith. Gwelsom hefyd fod rheoli perfformiad ac ymgysylltu â staff yn gwella, ond nid oedd digon o adnoddau yn y gwasanaeth o'i gymharu â maint a chyflwr yr ystâd.
- 2 Gwnaethom sawl argymhelliad i'r Bwrdd Iechyd fynd i'r afael â nhw er mwyn gwella ei ddull strategol o reoli ystadau, a sicrhau gwasanaeth ystadau economaidd, effeithlon, ac effeithiol.
- 3 Ers ein hadolygiad yn 2017, mae sawl gyrrwr am newid yn cryfhau'r angen i ailddatblygu ystâd y Bwrdd Iechyd i gefnogi modelau gofal yn y dyfodol a ffyrdd newydd o weithio. Mae'r rhain yn cynnwys:
  - risgiau i ddiogelwch cleifion a staff sy'n deillio o ystâd heneiddio;
  - yr angen i sicrhau lleihau carbon ac uchelgeisiau cynaliadwyedd; a
  - mynd i'r afael ag etifeddiaeth ac effaith barhaus Covid-19.
- 4 Mae gan y Bwrdd Iechyd raglen buddsoddi mewn ystadau, sy'n cynnwys cynlluniau i ddisodli Ysbyty Athrofaol Cymru (UHW), adnewyddu Ysbyty Athrofaol Llandochau (UHL), a buddsoddi mewn Canolfannau Lles a Hybiau. Mae rhannau o'r rhaglen hon ar y gweill, a hwyluswyd peth buddsoddiad yn ystod y pandemig i gynnal diogelwch a chefnogi modelau gofal newydd a ffyrdd newydd o weithio. Prif her y Bwrdd Iechyd, felly, yw rheoli datblygiadau newydd ochr yn ochr â chynnal diogelwch yr estat e presennol.
- 5 Mae ein hadolygiad yn ystyried sut mae'r Bwrdd Iechyd wedi mynd i'r afael â'n hargymhellion yng nghyd-destun y gyrrwyr am newid a ddisgrifir uchod. Gwnaethom asesiad lefel uchel o'r cynnydd a wnaed gan y Bwrdd Iechyd i fynd i'r afael â'n hargymhellion yn 2017. Wrth gynnal y gwaith hwn, rydym yn:
  - gofyn i'r Bwrdd Iechyd gwblhau hunan-asesiad o'r cynnydd;
  - adolygu tystiolaeth ddogfennol a adolygwyd i gefnogi'r hunan-asesiad, yn ogystal â phapurau Bwrdd a Phwyllgor; a
  - chyfweld ag aelodau'r Bwrdd a nifer o swyddogion y Bwrdd Iechyd i drafod cynnydd, materion presennol, a heriau'r dyfodol.
- 6 Ceir crynodeb o'n canfyddiadau yn yr adran ganlynol gyda gwybodaeth fanylach a ddarperir yn **Atodiad 1**.

Ein canfyddiadau

- Ein casgliad cyffredinol yw **bod y Bwrdd lechyd wedi cynyddu ei ffocws strategol ar ystâd y dyfodol ond nad oes digon o amlygrwydd lefel Bwrdd o tmae'n cyflyru'r ystâd bresennol. Mae gwaith wedi dechrau datblygu strategaeth ystâd newydd, fydd yn gysylltiedig â strategaeth deng mlynedd a chynllun cyfalaf y Bwrdd lechyd. Er y bu newidiadau strwythurol a phrosesau i alluogi darparu gwasanaethau ystadau mwy effeithiol, mae prinder gweithlu lleol a chenedlaethol a differiadau cyflog yn cyflwyno risgiau sylweddol ar unwaith i gynnal gwasanaeth diogel ac effeithiol. Yn y tymor hwy, mae hyn yn cyflwyno risgiau posibl i allu'r Bwrdd lechyd i gynnal ei stad bresennol tra'i bod yn cyflawni ei raglen o ddisodli ac ailddatblygu.**
- Yn gryno, mae statws cynnydd yn erbyn pob un o'r argymhellion blaenorol wedi'i nodi yn **Arddangosyn 1**.

Arddangosyn 1: statws argymhellion 2017

Gweithredwyd	Parhaus	Dim gweithredu	Disodlwyd	Cyfanswm
2	1	2	2	7

A1	Penodwyd Aelod Annibynnol dros gyfalaf ac ystadau i'r Bwrdd ym mis Chwefror 2020.
A2	Mae'r Bwrdd lechyd wedi mudo o system rheoli ystadau Backtraq i feddalwedd MiCAD FM i reoli ¹ gwaith cynnal a chadw wedi'i gynllunio ac adweithiol yn well.
A3	Yn ôl y Bwrdd lechyd fe ddatblygodd a chytuno ar strategaeth rheoli ystadau yn 2017, ond er sawl cais doedden nhw ddim yn gallu rhoi copi i ni. Ond adeg yr adolygiad hwn, roedd y Bwrdd lechyd yn y cyfnod cynnar o ddatblygu strategaeth newydd ar gyfer ystadau.
A4	Tra bod mabwysiadu cyllidebu sero-seiliedig yn uchelgais i'r Bwrdd lechyd, ers hynny mae wedi penderfynu nad oes modd gwneud hynny gyda'r drefn ariannu bresennol.
A5	Nid yw'r Bwrdd lechyd wedi gweithredu system i archwilio canran o waith atgyweirio bob mis. Mae hyn yn golygu nad oes gan y Bwrdd lechyd drefniadau i gynnig sicrwydd bod gwaith a wnaed imi o ansawdd da ac yn compli es â'r safonau diogelwch perthnasol.
A6	Mae angen gwaith pellach i ddarparu dangosyddion perfformiad allweddol clir i'w ddefnyddio gan y Bwrdd Gwasanaeth Ystadau ac i ddarparu sicrwydd ar ylefel Bwrdd.

¹ MiCAD FM meddalwedd sy'm galluogi defnyddwyr i rheoli cynnal a chadw ystadau wedi'u cynllunio ac adweithiol.

A7 Ymfudodd y Bwrdd lechyd ei system rheoli ystadau o Backtraq i MiCAD FM. Mae MiCAD yn cynnwys porth i staff ofyn am waith atgyweirio ac mae staff perthnasol wedi derbyn hyfforddiant ar y system newydd.

Argymhellion

- 9 Wrth ymgymryd â'r gwaith hwn rydym wedi gwneud tri argymhelliad (gweler **Arddangosyn 2**), sydd wedi'u cynllunio i alluogi'r Bwrdd lechyd i fynd i'r afael â materion sydd heb eu datrys. Mae'r y hefyd yn adlewyrchu gyrwyr am newid ers ein hadolygiad yn 2017. Crynhoir ymateb rheolwyr y Bwrdd lechyd i'r argymhellion hyn yn **Atodiad 2**. (Bydd atodiad 2 yn cael ei gwblhau unwaith y bydd yr adroddiad a'r ymateb i'r rheolwyr wedi cael eu hystyried gan y pwyllgor perthnasol.)

Arddangosyn 2: argymhellion

Argymhellion

Datblygu Strategaeth Rheoli Ystadau sy'n costio'n llawn

- A1 Ni allai'r Bwrdd lechyd ddarparu copi o'i strategaeth rheoli ystadau, a nodwyd ei fod wedi'i gytuno yn 2017. Ond mae'r Bwrdd lechyd yn y cyfnod cynnar o ddatblygu strategaeth ystadau newydd ar hyn o bryd. Dylai'r strategaeth newydd nodi'n glir:
- llinell sylfaen yn essment o gyflwr yr ystâd bresennol a chyfanswm yr adnoddau (gan gynnwys gweithlu) sydd eu hangen i'w gynnal yn erbyn yr adnoddau ydd ar gael;
  - sut y bydd yr ystad yn cael ei chynnal a'i hadnoddau i'r safon ofynnol yn y tymor byr a'r tymor canolig; a
  - chynlluniau ar gyfer cynnal a buddsoddi ing yn yr ystâd bresennol whilst yn gweithredu ei raglen buddsoddi ystadau.

Cyflwyno system i archwilio canran y gwaith atgyweirio bob mis

- A2 Fe welon ni fod y Bwrdd lechyd eto i ddatblygu system i arolygu canran o waith atgyweirio bob month. Mae hyn yn elfen hanfodol i unrhyw wasanaeth cynnal a chadw ystadau, gan ddarparu sicrwydd hanfodol bod gwaith yn cael ei wneud i gydymffurfio â'r safonau diogelwch ac ansawdd perthnasol. Dylai'r Bwrdd lechyd gyflwyno trefn arolygu misol erbyn Mawrth 2023.

Cryfhau rheolaeth perfformiad

- A3 Gwelsom fod y Bwrdd lechyd yn parhau i ddatblygu dangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer ei ystadau a'i gyfleusterau services ond nid yw

Argymhellion

---

eto i sefydlu fformat addas i roi gwybod am y wybodaeth yn fewnol a hyd at y Bwrdd i gael sicrwydd. Erbyn Mawrth 2023, fe ddylai Bwrdd Iechyd Sicrhau:

- mae dangosyddion perfformiad allweddol yn ystadau a chyfleusterau perthnasol wedi'u cynnwys yn yr adroddiad perfformiad integredig sy'n cael ei dderbyn gan y Bwrdd; a
- bod y dangosyddion perfformiad allweddol yn gysylltiedig â'r strategaeth ystadau newydd.

Atodiad 1

Cynnydd wrth fynd i'r afael â'n argymhellion o 2017

Arddangosyn 3: asesu cynnydd

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
A1 Sicrhau bod y gwasanaeth ystadau yn cael ei gynrychioli ar lefel Bwrdd, blaenoriaethu recriwtio Aelod annibynnol o'r Bwrdd ar gyfer ystadau.	Gweithredwyd	<p>Penododd y Bwrdd Iechyd Aelod Annibynnol dros Capital and Estates (IMCE) ym mis Chwefror 2020. Mae'r IMCE hefyd wedi'i benodi'n Gadeirydd y Pwyllgor Cyllid a Chadeirydd Pwyllgor Llundain Ein Ysbytai yn y Dyfodol (SOFHC). Mae'r IMCE yn cael ei hysbysu ymhellach gan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • y Pwyllgor Strategaeth a Chyflawni, ar gyfer sesiynau briffio ar ddyrannu cyfalaf; • y Bwrdd am fanylion rhaglenni cyfalaf sydd wedi'u llofnodi cyn mynd i Lywodraeth W elsh i'w cymeradwyo; ac • ymweliadau gan aelodau'r bwrdd ar ddiogelwch cleifion <p>Trwy'r cyfuniad hwn o rolau, mae lle i wella rôl yr IMCE i gynnal persbectif o fyr, canolig, a strategaeth a gweithredu ystadau hirdymor. Mae potensial hefyd i ddatblygu cyfleoedd ymgysylltu priodol rhwng yr IMCE a'r Tîm Cyfalaf, Ystadau a Chyfleusterau. Er nad yw rôl yr IMCE yn un gweithredol, mae hi'n cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod aliniad clir rhwng cynlluniau ystadau a chyfleusterau a blaenoriaethau dros y tymor byr, canolig a hir. Bydd angen i'r Bwrdd Iechyd fod</p>

² Gwyrdd yn dangos bod yr argymhelliad wedi bod Gweithredu; Ambr Dangos camau parhaus i fynd i'r afael â'r argymhelliad; Mae coch yn dangos iannigonol neu ddim gweithred wedi bod Cymryd; ac mae Glas yn dangos bod yr argymhelliad wedi ei ddisodli.

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
		<p>yn fedrus iawn wrth ymateb i'r goblygiadau cynllunio tymor byr a hirdymor sy'n deillio o faterion yn ystod y rhaglen waith.</p> <p>Cyfarfu'r SOFHC am y tro cyntaf ym mis Gorffennaf 2021 gyda chylch gwaith penodol i oruchwylio Rhaglen Siapio Ein Ysbytai'r Dyfodol y Bwrdd lechyd gyda'i ffocws ar lunio prif ddatblygiad cyfalaf yn y dyfodol. Mae soffhc meetings wedi cael eu oedi wrth aros am ymateb gan Lywodraeth Cymru ar Achos Busnes Amlinellol y Bwrdd lechyd, er bod gwaith Bwrdd Rhaglen SOFH yn mynd rhagddo.</p>
<p>A2 Creu cofnod canolog o faterion a gweithredoedd sy'n gysylltiedig ag ystadau sy'n deillio o gyfarfodydd Bwrdd Clinigol.</p>	<p>Gweithredwyd</p>	<p>Adroddwyd yn flaenorol gennym nad yw'n system rheoli ystadau Backtraq y Bwrdd lechyd yn cofnodi swyddi atgyweirio a chynnal a chadw yn ogystal â chynhyrchu data ac adroddiadau perfformiad. Roedd ansawdd y data'n wael ac roedd dangosydd perfformiad allweddol ar gyfer cydymffurfiaeth Backtraq wedi'i gynnwys ar yr ystadau a'r dangosfwrdd cyfleusterau i helpu i yrru gwelliant.</p> <p>Wedi hynny, symudodd y Bwrdd lechyd o'r system Backtraq i'w system MiCAD FM yn 2021. Mae system MiCAD FM yn rheoli ceisiadau cynnal a chadw wedi'u cynllunio ac adweithiol ac mae'n cyd-fynd â gwybodaeth lleoliad asbestos a gedwir ar MiCAD IPR, a oedd yn golygu y gallai'r data hwn fod yn cyd-fyndâ gwybodaeth cydymffurfio sydd eisoes ar y system, yn bennaf y gofrestr risg asbestos. O ganlyniad, mae modd i Taf adnabod unrhyw risg asbestos a allai fod yn bresennol mewn ardal lle mae angen cystrawen atgyweirio neu faint. Mae system MiCAD IPR hefyd yn cael ei defnyddio i ddal cynlluniau adeiladu presennol y Bwrdd lechyd.</p>

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
<p>A3 Datblygu Strategaeth Rheoli Ystadau sydd wedi'i chostio'n llawn.</p>	<p>Dim gweithrediad</p>	<p>Dywedodd y Bwrdd Iechyd ei fod yn cytuno ar strategaeth ar gyfer ystadau yn 2017; fodd bynnag, nid yw wedi gallu cynhyrchu copi. Felly, nid ydym wedi gallu gweld tystiolaeth o gynllunio strategol ar gyfer y tymor byr a'r tymor canolig. Dywedodd y Bwrdd Iechyd ei fod wedi dechrau datblygu strategaeth newydd ar gyfer ystadau, y mae'n bwriadu clymu mewn gyda'i gynllun cyfalaf a'i strategaeth ddeng mlynedd – 'Siapio Ein Llesiant i'r Dyfodol' – sydd hefyd yn cael ei hadnewyddu [gweler Argymhelliad 1]. Mae'r dull presennol o gynllunio yn cael ei yrru'n bennaf gan flaenoriaethu gwariant ar gynnal a chadw, ailosod offer, a'r angen am offer newydd.</p> <p>Mae sawl rheswm dybryd pam y dylid datblygu a chymeradwyo cynllun strategol clir ar gyfer ystadau. Er bod gwaith y rhaglen SOFH yn ei gyfnod cynnar, mae angen deall sut olwg fydd ar y berthynas gymhleth rhwng strategaeth a chynlluniau byrrach a thymor hwy. Er enghraifft, bydd newid amserlen ar gyfer darparu cyfleusterau newydd yn gofyn am yr adolygiad parhaus o gynlluniau ar gyfer cynnal a chadw a defnyddio cyfleusterau ac offer presennol. Bydd angen i'r holl bartneriaid gymryd rhan lawn yn y gweithgaredd hwnnw dros gyfnod o flynyddoedd er mwyn sicrhau penderfyniadau effeithiol. Bydd angen trefniadau llywodraethu cadarn ar y Bwrdd Iechyd i sicrhau goruchwyliaeth o'r risgiau posibl i ansawdd a diogelwch gofal cleifion, yn ogystal â'r risgiau ariannol cynhenid, sy'n deillio o'i raglen ddatblygu uchelgeisiol.</p> <p>Mae rheolwyr gweithredol yn pryderu am y diffyg presennol yng ngallu'r gweithlu, a'r rheswm pennaf am anawsterau recriwtio a chadw staff, a chyfraddau salwch staff. Maen nhw'n disgwyl y bydd y sefyllfa hon yn dod yn amlycach fyth. Mae proffil oedran gweithlu ystadau a chyfleusterau'r Bwrdd Iechyd wedi'i gwyyro tuag at y rhai sy'n agosáu at ymddeol. Mae cynllunio olyniaeth i rolau uwch yn cael ei wneud yn anoddach oherwydd bod staff gradd ganol wedi bod yn gadael. Mae anawsterau recriwtio a chadw staff ledled Cymru yn yr agwedd hon ar y sector</p>

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
		<p>cyhoeddus, gyda gwell tâl mewn, a hygyrchedd i swyddi yn y sector preifat. Mae cystadleuaeth ar gyfer staff o fewn y GIG hefyd, yn enwedig yn Ne-Ddwyrain Cymru lle mae sawl corff iechyd yn agos at agoswydd daearyddol. Deallwn fod o leiaf un corff iechyd wedi addasu ei gyfraddau cyflog i ddenu a chadw staff.</p> <p>Mae ailstrwythuro'r ystadau a'r gwasanaethau cyfleusterau i un Service B wedi galluogi dull mwy effeithlon o ddarparu gwasanaethau ar draws y Bwrdd Iechyd. Fe wnaeth y Cyfarwyddwr Cyllid gydnabod y ddibyniaeth hanesyddol ar staff banc ac asiantaeth ac mae'n hyderus y bydd gwaith lawr nant o fewn yr ewladwriaethau a'r swyddogaeth cyfleusterau i wella prosesau gweithredol yn hanfodol i fynd i'r afael â'r sefyllfa. Er bod staff asiantaeth yn afresymol o ddrud, maen nhw wedi dod ar gael yn llai rhwydd.</p> <p>Ond wrth recriwtio a datblygu prentisiaid a staff iau yn digwydd, mae'r staff presennol yn ei chael hi'n anodd treulio amser yn darparu'r gefnogaeth angenrheidiol. Bydd y sefyllfa hon yn cael ei gwneud yn anoddach gyda diwedd y Taliad Recriwtio a Chadw (RRP) ym mis Hydref 2022, ar ôl cael ei hymestyn dros dro ym mis Mawrth 2022. Mae'r RRP yn daliad cymhellant ar gyfer staff cynnal a chadw mecanyddol a thrydanol. Roedd angen a gweithredu'r RRP gan Gaerdydd a'r Fro, Aneurin Bevan, a Chwm Taf Morgannwg University Health Boards.</p> <p>Mae rheolwyr gweithredol yn llai gobeithiol ynghylch i ba raddau y gellir mynd i'r afael â materion yn y gweithlu. Mae Cyfarwyddwr Cyfalaf, Ystadau a Chyfleusterau yn ceisio gwaethygue risg i'r Corporate Risk Register sy'n ymwneud ag effaith prinder gweithlu ar gynnal diogelwch a chydymffurfio. Mae hefyd wedi cyflwyno papur i'r Pwyllgor Gwaith Rheoli sy'n amlinellu'r sefyllfa bresennol, effaith colli'r RRP, ac opsiynau sydd wedi costio i helpu i fynd i'r afael â'r sefyllfa.</p>

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
		Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod yr heriau yma i'r gweithlu'n cael eu hystyried a'u datrys fel rhan o ddatblygu ei strategaeth stad newydd [gweler Argymhelliad 1]
A4 Datblygu cyllideb ystadau sero sy'n gwneud darpariaeth ar gyfer costau refeniw tebygol sy'n deillio o newidiadau i ystâd y Bwrdd lechyd, megis adeiladau newydd.	Disodlwyd	<p>Nid yw ein hargymhelliad i ddatblygu cyllideb ystadau sero i wneud darpariaeth ar gyfer costau refeniw tebygol sy'n deillio o newidiadau i ystâd y Bwrdd lechyd wedi cael ei weithredu. Roedd cyllidebu sero yn uchelgais i'r Bwrdd lechyd, ond ers hynny mae wedi penderfynu nad oes modd gwneud hynny gyda'r drefn ariannu bresennol. Fodd bynnag, fel rhan o ddatblygu ei strategaeth ystâd newydd dylai'r celc lechyd B gael dealltwriaeth aseline b o gyflwr yr ystâd bresennol a chyfanswm yr adnoddau sydd eu hangen i'w gynnal yn erbyn yr adnoddau sydd ar gael [gweler Argymhelliad 1].</p> <p>Rhoddodd y Bwrdd lechyd ddata dyrannu cyllideb cynnal a chadw ystadau cymharol i ni o adroddiadau ERIC³ yn Lloegr a ddefnyddiwyd gennym yn ein hadroddiad gwreiddiol. Dangosodd y data fod y dyraniad ariannol ar gyfer cynnal a chadw stadau yn y Bwrdd lechyd yn llawer llai na'r symiau a ddyrannwyd i safleoedd cymharu yn Lloegr. Mae data o adroddiadau ERIC diweddar a adroddiadau⁴ EFPMS wedi'i nodi yn Arddangos 4. Maen nhw'n dangos bod y dyraniad cyllideb fesul metr sgwâr yn parhau i fod yn sylweddol llai nag unrhyw safle sy'n cymharu yn Lloegr ac unrhyw fwrdd lechyd arall yng Nghymru.</p>

³ Ystadau'n Dychwelyd Casgliad Gwybodaeth, GIG Digidol

⁴ System Rheoli Perfformiad Ystadau a Chyfleusterau GIG Cymru - Ystadau lechyd Cymru

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd																																																				
		Arddangosyn 4: dyraniad cyllideb cynnal a chadw ystadau meincnodi 2020-21																																																				
		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="875 679 1496 711">Byrddau Iechyds</th> <th colspan="3" data-bbox="1503 679 2063 711">Dyraniad cyllideb</th> </tr> <tr> <td></td> <th data-bbox="1503 722 1765 754">£</th> <th data-bbox="1771 722 1966 786">Band Rheoli²</th> <th data-bbox="1973 722 2063 754">£ /m²</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="875 794 1496 858">Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro [ac eithrio Ysbyty Dewi Sant]</td> <td data-bbox="1503 794 1765 858">5,262,710 [4,752,186]</td> <td data-bbox="1771 794 1966 858">388,109 [377,466]</td> <td data-bbox="1973 794 2063 858">14 [13]</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 898 1496 930">Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr</td> <td data-bbox="1503 898 1765 930">14,425,312</td> <td data-bbox="1771 898 1966 930">389,717</td> <td data-bbox="1973 898 2063 930">37</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 930 1496 962">Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf</td> <td data-bbox="1503 930 1765 962">9,743,035</td> <td data-bbox="1771 930 1966 962">292,882</td> <td data-bbox="1973 930 2063 962">33</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 962 1496 994">Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda</td> <td data-bbox="1503 962 1765 994">5,489,526</td> <td data-bbox="1771 962 1966 994">189,613</td> <td data-bbox="1973 962 2063 994">29</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 994 1496 1026">Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan</td> <td data-bbox="1503 994 1765 1026">7,339,506</td> <td data-bbox="1771 994 1966 1026">260,068</td> <td data-bbox="1973 994 2063 1026">28</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 1026 1496 1058">Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe</td> <td data-bbox="1503 1026 1765 1058">6,236,423</td> <td data-bbox="1771 1026 1966 1058">248,387</td> <td data-bbox="1973 1026 2063 1058">25</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td data-bbox="1697 1058 1966 1090">Ar gyfartaledd £ /m²</td> <td data-bbox="1973 1058 2063 1090">31</td> </tr> <tr> <th data-bbox="875 1106 1496 1169">Cymharydd Ymddiriedolaethau GIG Lloegr</th> <th data-bbox="1503 1106 1765 1201">Cynnal a Chadw Ystadau £</th> <th data-bbox="1771 1106 1966 1169">Band Rheoli²</th> <th data-bbox="1973 1106 2063 1137">£ /m²</th> </tr> <tr> <td data-bbox="875 1209 1496 1241">Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Barts</td> <td data-bbox="1503 1209 1765 1241">19,255,105</td> <td data-bbox="1771 1209 1966 1241">445,498</td> <td data-bbox="1973 1209 2063 1241">43</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 1241 1496 1305">Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Prifysgol Rhydychen</td> <td data-bbox="1503 1241 1765 1305">13,219,199</td> <td data-bbox="1771 1241 1966 1305">329,095</td> <td data-bbox="1973 1241 2063 1305">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="875 1305 1496 1337">Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Nottingham</td> <td data-bbox="1503 1305 1765 1337">12,997,316</td> <td data-bbox="1771 1305 1966 1337">327,446</td> <td data-bbox="1973 1305 2063 1337">40</td> </tr> </tbody> </table>	Byrddau Iechyds	Dyraniad cyllideb				£	Band Rheoli ²	£ /m ²	Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro [ac eithrio Ysbyty Dewi Sant]	5,262,710 [4,752,186]	388,109 [377,466]	14 [13]	Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	14,425,312	389,717	37	Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	9,743,035	292,882	33	Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	5,489,526	189,613	29	Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	7,339,506	260,068	28	Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	6,236,423	248,387	25			Ar gyfartaledd £ /m ²	31	Cymharydd Ymddiriedolaethau GIG Lloegr	Cynnal a Chadw Ystadau £	Band Rheoli²	£ /m²	Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Barts	19,255,105	445,498	43	Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Prifysgol Rhydychen	13,219,199	329,095	40	Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Nottingham	12,997,316	327,446	40
Byrddau Iechyds	Dyraniad cyllideb																																																					
	£	Band Rheoli ²	£ /m ²																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro [ac eithrio Ysbyty Dewi Sant]	5,262,710 [4,752,186]	388,109 [377,466]	14 [13]																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr	14,425,312	389,717	37																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf	9,743,035	292,882	33																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda	5,489,526	189,613	29																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	7,339,506	260,068	28																																																			
Bwrdd Iechyd Prifysgol Bae Abertawe	6,236,423	248,387	25																																																			
		Ar gyfartaledd £ /m ²	31																																																			
Cymharydd Ymddiriedolaethau GIG Lloegr	Cynnal a Chadw Ystadau £	Band Rheoli²	£ /m²																																																			
Ymddiriedolaeth GIG Iechyd Barts	19,255,105	445,498	43																																																			
Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Prifysgol Rhydychen	13,219,199	329,095	40																																																			
Ymddiriedolaeth GIG Prifysgol Nottingham	12,997,316	327,446	40																																																			

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd																
		<table border="0"> <tr> <td>Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Coleg Imperial</td> <td>10,899,836</td> <td>286,323</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>Ysbytai Prifysgol Ymddiriedolaeth GIG Caerlŷr</td> <td>8,493,708</td> <td>303,124</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Addysgu Leeds</td> <td>12,773,621</td> <td>509,226</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Ar gyfartaledd £ /m²</td> <td>36</td> </tr> </table> <p>Ffynhonnell: Adroddiadau EFPMS y bwrdd iechyd ar gyfer 2020-21 a data safle Saesneg a gymerwyd o adroddiadau ERIC ar gyfer 2020-21. Mae meterage sgwâr yn cynrychioli'r llawr mewnol gros a thybir bod yr ardaloedd a'r costau yn rhwyd o ddefnyddwyr y safle a rennir.</p>	Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Coleg Imperial	10,899,836	286,323	38	Ysbytai Prifysgol Ymddiriedolaeth GIG Caerlŷr	8,493,708	303,124	28	Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Addysgu Leeds	12,773,621	509,226	25			Ar gyfartaledd £ /m ²	36
Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Coleg Imperial	10,899,836	286,323	38															
Ysbytai Prifysgol Ymddiriedolaeth GIG Caerlŷr	8,493,708	303,124	28															
Ymddiriedolaeth GIG Ysbytai Addysgu Leeds	12,773,621	509,226	25															
		Ar gyfartaledd £ /m ²	36															
A5 Cyflwyno system i archwilio canran o waith atgyweirio bob mis.	Dim gweithrediad	<p>Mae cael system ar gyfer archwilio gwaith atgyweirio a chynnal a chadw ar hap yn elfen hanfodol i unrhyw wasanaeth cynnal a chadw ystadau, gan ddarparu sicrwydd hanfodol bod gwaith yn cael ei wneud i gydymffurfio â'r safonau diogelwch ac ansawdd perthnasol. Ond dyw'r Bwrdd Iechyd dal heb weithredu system o'r fath [gweler Argymhelliad 2].</p> <p>Tmae Bwrdd Iechyd yn bwriadu defnyddio'r system MiCAD FM fel modd o fynd i'r afael â'r sefyllfa. Gall y system gynhyrchu adroddiadau sy'n dangos nifer a chyfradd y gwaith gorffenedig yr wythnos. Byddai uwch-reolwyr yn gallu defnyddio'r adroddiadau i wneud dewis ar hap o swyddi i'w harchwilio gan oruchwylwyr. Gallai data a gipiwyd gael ei gynnwys mewn adroddiadau dangosyddion perfformiad allweddol.</p>																

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
		<p>Fodd bynnag, rydym yn deall mai'r prif rwstr i weithredu'r dull hwn yw diffyg staff goruchwyllo ar lefel weithredol. Mae'n enghraifft o'r ffordd mae prinder staff yn peryglu gallu'r Bwrdd lechyd i sicrhau diogelwch ac ansawdd ei gyfleusterau a'i offer.</p>
<p>A6 Cryfhau rheoli perfformiad drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ymestyn y dangosfwrdd perfformiad newydd i gynnwys dangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer y gwasanaethau eraill a gwmpesir gan y Bwrdd Gwasanaeth; a gwneud mwy o ddefnydd o'r data a gipiwyd drwy'r system cynnal a chadw atgyweiriadau Backtraq. 	<p>Parhaus</p>	<p>Mae'r Bwrdd Gwasanaeth Cyfalaf, Ystadau a Chyfleusterau yn parhau i ddatblygu adroddiadau dangosyddion perfformiad allweddol a pherfformiad. Er enghraifft, mae'r Adroddiad Ystadau a Chyfleusterau a'r dangosfwrdd sy'n cefnogi'r Rhaglen Ystadau a Chyfleusterau Pobl, Risg, Cyfleoedd a Phobl (PROP). Ond mae'r Bwrdd lechydyn cydnabod bod angen rhagor o waith i ddatblygu'r adroddiadau yma a mesurau ymhellach.</p> <p>Ar lefel Bwrdd, ar wahân i adrodd cyfnodol am geisiadau cynnal a chadw a datrys dangosyddion perfformiad allweddol, nid yw'n cael llawer o wybodaeth am gynnal a chadw ystadau. Mae adroddiadau rheoli ystadau yn d-hoc ac wedi'i rannu rhwng pwyllgorau. Er enghraifft, mae'r Pwyllgor lechyd a Diogelwch yn cael sicrwydd ar gydymffurfiaeth statudol ac mae'r Pwyllgor Cyllid yn cael sicrwydd ar wariant cyfalaf. O ystyried cyflwr yr ystâd bresennol a risgiau posibl i ddiogelwch cleifion a staff, mae'n bwysig bod y Bwrdd yn cael sicrwydd rheolaidd ar gynnal a chadw ystadau. Felly, dylai'r Bwrdd lechyd nodi mesurau allweddol i'w cynnwys fel mater o drefn yn ei adroddiad perfformiad integredig, sy'n cael ei dderbyn yng nghyfarfod pob Bwrdd [gweler Argymhelliad 3].</p>

Argymhelliad gwreiddiol i gael sylw	Statws ²	Crynodeb o'r cynnydd
<p>A7 Sicrhau bod atgyweiriadau yn cael eu blaenoriaethu'n gywir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rhedeg hyfforddiant gloywi Backtraq ar gyfer staff desg gymorth; ac • adolygu cwestiynau ar sgrïptiau trin galwadau. 	<p>Disodlwyd</p>	<p>Cafodd argymhelliad 7 ei ddisodli yn dilyn ymfudiad y Bwrdd Iechyd o system rheoli ystadau Backtraq i MiCAD FM. Darparwyd hyfforddiant gan MiCAD FM i helpu staff desg yn dilyn yr ymfudo. O ganlyniad i'r pandemig, cytunwyd y byddai'r sesiynau hyfforddi yn cael eu darparu o bell dros gyfnod o dridiau ym mis Awst 2020. Rhannwyd y sesiynau yn ddau gategori, un ar gyfer yr 'uwchddefnyddwyr' sef aelodau o staff a fyddai'n dirprwyo gwaith ac yn creu adroddiadau, a 'desg gymorth' a oedd yn sesiynau hyfforddi lefel mynediad i staff a oedd yn ofynnol i ofyn am swyddi cynnal a chadw i ymgyswyo â'r system newydd. Mae system MiCAD FM yn darparu mynediad uniongyrchol trwy borth y cwsmer i gofrestru swyddi. Mae e-bost cadarnhau yn cael ei anfon i gadarnhau cofrestru a chwblhau swyddi.</p>

Atodiad 2

Ymateb y rheolwyr i'r argymhellion archwilio

Arddangos 5: ymateb rheoli

Argymhelliad	Ymateb rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
<p>Datblygu Strategaeth Rheoli Ystadau â chost llawn</p> <p>A1 Ni allai'r Bwrdd lechyd ddarparu copi o'i strategaeth rheoli ystadau, a nodwyd ei fod wedi'i gytuno yn 2017. Ond mae'r Bwrdd lechyd yn y cyfnod cynnar o ddatblygu strategaeth ystadau newydd ar hyn o bryd. Dylai'r strategaeth newydd nodi'n glir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asesiad sylfaenol o gyflwr yr ystâd bresennol a chyfanswm yr adnoddau (gan gynnwys gweithlu) sydd eu hangen i'w gynnal yn erbyn yr adnoddau sydd ar gael; • sut y bydd yr ystâd yn cael ei chynnal a'i hadnoddau i'r safon	<p>Darparwyd copi o strategaeth yr ystâd yn seiliedig ar ofynion y tîm gweithredol, ond deliodd y strategaeth hon â darparu gwasanaethau ac nid oedd yn adolygu, yn fanwl, y meysydd amlinelliedig a gynhwysir o fewn yr argymhelliad archwilio hwn.</p> <p>Bydd y Strategaeth Ystadau wrth symud ymlaen yn darparu'r canlynol fel yr amlinellir o fewn yr argymhelliad.</p> <p>Yn y cyfamser ac yn syth; Bydd yn nodi sut y bydd yr ystâd yn cael ei chynnal, yn seiliedig ar y gweithlu presennol a'r cyllid, nes bod yr asesiad sylfaenol wedi'i gwblhau. Bydd y strategaeth yn amlinellu, lle bo angen, blaenoriaethu gwaith mewn perthynas â diogelwch cleifion, iechyd a diogelwch, uniondeb strwythurol a chydymffurfiaeth statudol yn erbyn cefndir y cyllidebau a'r gweithlu sydd ar gael.</p> <p>Bydd yn dangos y bydd asesiad sylfaenol yn cael ei gwblhau a rhaglen gwblhau a ddarperir.</p>	Mawrth 23	Cyfarwyddwr Ystadau a Chyfleusterau

Argymhelliad	Ymateb rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
<p>ofynnol yn y tymor byr a'r tymor canolig; a</p> <ul style="list-style-type: none"> • chynlluniau ar gyfer cynnal a buddsoddi yn yr ystâd bresennol tra'n gweithredu ei rhaglen buddsoddi ystadau. 	<p>Bydd yr asesiad sylfaenol yn cynnwys adolygiad arolwg cyflwr yn unol â Chod Ystadau, chwe arolwg facet neu debyg. Bydd y wybodaeth arolwg hwn wedyn yn cael ei defnyddio i asesu, blaenoriaethu ac ail-alinio'r gweithlu, sy'n ofynnol i gynnal y safle, yn ddibynnol ar y risgiau a amlygwyd o fewn yr arolwg, a'r gyllideb sydd ar gael o fewn y Bwrdd lechyd, yn y tymor byr a'r tymor canolig.</p> <p>Rhagwelir y bydd gwybodaeth yr arolwg yn cymryd tua 18 mis i'w gaffael a'i gwblhau. Bydd cyfnod pellach o weithredu'n hanfodol os bydd angen newidiadau i'r gweithlu o ganlyniad i'r canlyniad. Bydd y manylion yma yn cael eu darparu yn y Strategaeth Ystadau.</p>		
<p>Cyflwyno system i archwilio canran y gwaith atgyweirio bob mis</p> <p>A2 Fe wnaethon ni ganfod bod y Bwrdd lechyd eto i ddatblygu system i arolygu canran o waith atgyweirio bob mis. Mae hyn yn elfen hanfodol i unrhyw wasanaeth cynnal a chadw ystadau, gan ddarparu sicrwydd hanfodol bod gwaith yn cael ei wneud i gydymffurfio â'r safonau diogelwch ac ansawdd perthnasol. Dylai'r Bwrdd lechyd</p>	<p>MiCAD holi ac adroddiadau misol wedi'u sefydlu.</p> <p>Cytundeb cychwynnol cynnwys arolygiadau a ffurf y byddan nhw'n ei gymryd.</p> <p>Cychwyn ar ddatblygu dangosyddion perfformiad allweddol a monitro.</p> <p>Adolygiad o ffurflenni a dangosyddion perfformiad allweddol.</p>	<p>Cyflawn</p> <p>Hydref 2022</p> <p>Tachwedd 2022</p> <p>Chwefror 2023</p>	<p>Pennaeth Ystadau a Chyfleusterau</p>

Argymhelliad	Ymateb rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
gyflwyno trefn arolygu misol erbyn Mawrth 2023.			
<p>Cryfhau rheolaeth perfformiad</p> <p>A3 Gwelsom fod y Bwrdd Iechyd yn parhau i ddatblygu dangosyddion perfformiad allweddol ar gyfer ei ystadau a'i wasanaethau chyfleusterau ond nid yw eto i sefydlu fformat addas i roi gwybod am y wybodaeth yn fewnol a hyd at y Bwrdd i gael sicrwydd. Erbyn Mawrth 2023, dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mae ystadau a chyfleusterau perthnasol dangosyddion perfformiad allweddol wedi'u cynnwys yn yr adroddiad perfformiad integredig sy'n cael ei dderbyn gan y Bwrdd; ac • mae'r dangosyddion perfformiad allweddol yn gysylltiedig â'r strategaeth ystadau newydd. 	<p>Mae fformatau dangosyddion perfformiad allweddol cyfredol yn cael eu hasesu ynghyd â chynnwys.</p> <p>Unwaith y cytunir ar gynnwys dangosyddion perfformiad allweddol a chipio data wedi'i buro, bydd gwybodaeth yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd gydag adborth perfformiad deufisol yng nghyfarfodydd y Bwrdd Gwasanaeth.</p> <p>Mi fydd y dangosyddion perfformiad allweddol yn helpu i lywio a chael ei gysylltu â'r Strategaeth Ystadau pan gaiff ei chwblhau.</p>	<p>Rhagfyr 2022. Ionawr 2023</p>	<p>Pennaeth Ystadau a Chyfleusterau</p>

Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu Gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.